

ლიტერატურული გაზეთი

№95 29 მარტი - 11 აპრილი 2013

გამოდის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 50 თეთრი



VIII

ჯექალ აჯიაშვილის
ტამოუქყენებელი
სოსიეტები

XII

თამა პელაშვილი:
«მთარგმნელები
ხკლისტულნი უნდა
ჯატაროთ»

XIII

გიო მტკლამე:
«კახო
წიგნიდან იწყება»

ნიკა ჯორჯანელი



ზამთრის ჰაერში ბელურების ლანდები ფრენენ.
მარტოობა კი უკანასკნელ ნილაბს იშორებს,
და მისი სახე მის ნიღბებზე უშნო არ არის.
გოლიათებად აქეთ-იქით დგანან სახლები.
ჩვენ კიდევ თითქოს საერთოდ არ ვარსებობდეთ.

მაგრამ ვარსებობთ. ამაშია საქმე სწორედაც.
უნდა ამქვეყნად სუყველანი მოვსულიყავით,
გვესვა ეს ჩაი, შეგვექცია თავი წიგნებით,
გვემუსაიფა კაფეებში მყუდრო-მყუდროში,
შინ გაცივების დათრთვილული ჭინჭარი გვეგრძნო.

უნდა ამქვეყნად სუყველანი მოვსულიყავით.
კიდევ მოვდივართ. გიგანტური ფანტელბივით.
იქამდე მოვალთ, არ ვიპოვით სანამ განძეულს,
რომელიც დაფლეს აქ დიდი ხნის წინათ ღმერთებმა,
მერე კი დაფვლის დაავინყდათ ზუსტი ადგილი.

აკა მორჩილაძე

იმერეთის ტყაეზუი

ფრაგმენტი მომავალი რომანიდან

დაძინებული იყო იმ ღამეს თბილისის ხალხი. ფოთელად წოდებული, ვისაც
ჯერაც სიმშვიდის ჟამი ედგა და სხვანი კი გარბიგამორბოდნენ დაჩუმებულ
ქალაქში, რადგან კვლავაც მდუმარი ცა იდგა ქართლის საგულესა ზედა,
მაგრამ, აბა, ჰბუბუნებდა ლიხს იქეთ, სამეფოში ძველი იმერეთისა და იმ
ღამის ამბები მოდიოდა სამდივნოებში და ცა იმერეთისა ისე ღამაზი გაზაფხ-
ულობისას, ისე ამტყუებელი მაღლა, თავისკენ, სულ მეცხრე ცამდინ, რომ
მინაზე ფეხის მოუნყვეტლივ გეგონება, რომ ხარ შვილი ღრუბელთა, სადაცა
არა არს არსა სევდა, არცა სულთქმა, არცა სიხარული არამედ ცხოვრებაი
იგი დაუსრულებელი და იმგვარია ის იმერეთის ცა გაზაფხულისას, რომ ამ-
ფერ გაგაშტერებს, რომე ისაც დაგავინყდება, რომ ამოიღო ვერცხლის
ქართული თეთრი, ზედ ნატვიფრ რტოთი და ციხის ქონგურით და მიუშვირო
სავსე მთვარეს, მიმრავლეო. დიად, ეგეც დაგავინყდება, იმგვარი სიმდიდრეა
იმერეთის ცისა და იმ ღამით კი, როცა პირაქეთა ფოთად ცნობილ ქალაქის
გარეთუბნის სახლში ეფეის შეეყარა სააბაზანო ღუმელში შეშა და ეგრე მუხ-
ლებზე დაჩოქილი შუბლით მიყრდნობოდა იმ გახურებულს ღუმელის ფილებს
სრულიად უგრძნობი და ერთ ფიქრით მოცული, იმერეთის ცაი ბუბუნებდა,
არა მომასწავებელ ელჭექით, არამედ მთელს ღამის იმერეთის ვინრო გზებ-
სა და ასაქცევებზე, ტყე-შამბში გამოხვეულ ბილიკებზე მოჭენავე ცხენთა



VI-VII

ფლოქვის ხმით, იმ ხმას აჰკრეფდა იმერეთის ხე-
ვხუვებიდან და გადასარბენებიდან და ის ერთიანი
ფლოქვის ხმა ადიოდა ცაში და ვინ იცის, ეგებ ის
ბრუნდებოდა სწორედ უკან, ვითარცა გუგუნი
ზეციურ ლაშქრისა, აგრე რომ გადაურბინა
ქალაქს, თბილისს, უწინ ფოთად ცნობილს და
ზღვიდან ამოვარდნილმან დასტოვა, იმის ფლო-
ქვიდან ავარდნილი ვერცხლის ნალი, რომელიც
მამა იოაკიმე კოპოსნიძეს მოუტანა იმ მოხუცე-
ბულმა კაცმა სახელით... ..

ლია სტურუა

წარტილი

ზურგსუკან სახლი მაქვს
თავშესაფრის საკითხი
ასე თუ ისე გადაწყვეტილი,
დანარჩენი სამი მხრიდან
გულუბრყვილო ვარ,
რძეში ჩაყრილი ჭორფლის მარცვლებივით
სიცხეში, თოვლში,
მფრინავი რომ მეგონა
და დაფაზე მიფშენტილი ცარცი აღმოჩნდა
სად არიან ის 36 და 5 გრადუსიანები,
მზეზე გამთბარი ღობესავით?
სტენტებიან მარცხენა გვერდს ჩამოვახვედი,
მარჯვენა ფილტვის პნევმონიით
ზომიერად მკვდარ ლათინურს ავუნთებდი
ave ფეტრის შლიაპაზე მიმაგრებულ სანთლებს!
არა ეპიგონობის,
თავის გამხეთქი სინათლის გამო!
ასეთივე სიტყვების, რომლებსაც
თავდაცვის მიზნით ვერ მოიხმარ
მაგრამ რა მარჯვედ ამოვიყენებდი
ძახილის ნიშნებს სამივე მხრიდან!
ხეებივით იქნებოდნენ, ფრენას მასწავლიდნენ,
რაც მე უნდა მეკეთებინა
მუცელში ჩამპალი ბარტყებისთვის:
ჩემი ზურგის და მთვარის ნაჭრები გამეტანებინა —
კიდევ ერთი მრავალწერტილი,
თავშესაფარს რომ ვაჭმევ,
მაინც ვერ შევამჩატე.
იძულებული ave მის წერტილს,
შეურყვეველს და საბოლოოს!



IV

ბესიკ ხარანაული:

რომ სტრიქონია ჩემი მანძილი...

„ამ წიგნში ფურცლები არ უნდა შალო, მკითხველო, სტრიქონები უნდა
იკითხო... ეს წიგნი არ არის ნაწარმოები, ეს წიგნი არის დაუდევრობა ბუნებ-
ისა...“

„გადავწყვიტე, გამოვძვრე ლიტერატურის ტყავიდან, ავინიო, ავინიო და
მივალწიო იმ ზღვარს, სადაც სუფევს მეტა-პოეზია... მეტაპოეზია ლექსის
იქით, ფურცლის იქით, აზროვნების იქით, სახელმწიფოებრივი გრძნობების და
საგნების იქით...“

ეს ამონარიდები ბესიკ ხარანაულის ახალი
წიგნიდანაა – „მთავარი გამთამაშებელი, მეტაპო-
ეტური წიგნი-კონცერტი“ („ინტელექტი“, 2012წ.).
მანამდე იყო „ეპიგრაფები და ვინყებულ სიზმრე-
ბისათვის“ და „სამოცი ჯორზე ამხედრებული
რაინდი“ – წიგნი ჰიპერბოლებზე და მეტაფორე-
ბზე, წიგნი – ექსპერიმენტები, რომლებიც ძნელად
ემორჩილება ტრადიციულ ჟანრულ კანონიკას,
ერთდროულად ყველაფერია – პროზაც, პოეზი-
აც, დრამატურგიაც...
საუბარსაც ამ თემით ვინყებთ...



VIII

განსაკუთრებული

საინტერესოა, რა აქცევს ამა თუ იმ ნიგნს ბესოსელურად — შინაარსი, მწერლის...

მაღაზიების მესვეურებმა ძლიერ მოინდომეს, რომ მომხმარებლისთვის მიმზიდველი, სასიამოვნო გარემო შეექმნათ.

თითოეული მაღაზია ძალზე აქტიური ცხოვრებით ცხოვრობს და ძალისხმევას არ აკლებს, რომ იქაურობა მკითხველისა და მწერლის შეხვედრის ადგილად იქცეს.



ლს ბახტრიონზე“. მაღაზია ახალი გახსნილია, თუმცა მკითხველთა ფართო წრისთვის ის უკვე საყვარელი ადგილია.



როსტოვებში უფრო ეძიებენ. ხშირად ჟანრობრივად სინთეზურ გამოცემებსაც ირჩევენ.

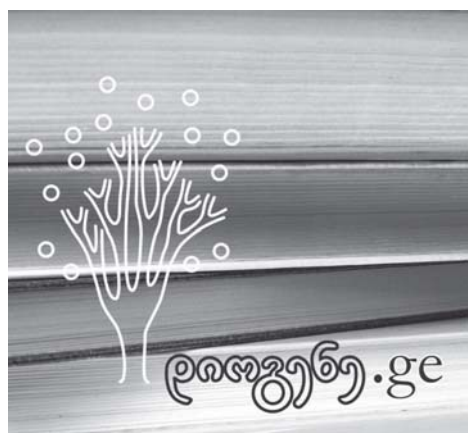
ჩვენთან ყველა გამოცემიდან მოდის ნიგნები. მომხმარებელს რამდენიმე ექსკლუზიურ გამოცემასა და განსაკუთრებულ ფასებს ვთავაზობთ.

რაც შეეხება მხატვრულ პროზას, ეს უფრო ახალგაზრდა მკითხველის დაინტერესების სფეროა.

როცა ქალბატონ ირინას ვთხოვე, კონკრეტულად დაესახელებინა ბესოსელურები, სამი გამოცემა გამოარჩია.

გამოცემისთანავე ბესოსელურად იქცა თანამედროვე რელიგიური ლიტერატურის მარგალიტი.

„ნიგნის სახლის“ მომხმარებელთა შორის დიდი ინტერესით სარგებლობს რუსულან გორგილაძის „კერძოაყვანისცე-



მკითხველი ირჩევს...



მა — კულინარიული მოგზაურობა დროსა და სივრცეში“. ავტორი ქართულ სანადი-

„კერძოაყვანისცემა“ ერთ-ერთ ბესოსელურად დამისახელეს ნიგნის მაღაზია „დიდგენეში“.



„დიდგენეს“ წარმომადგენელი ლელა ცისკარიშვილი: „ჩვენი მაღაზიის ბესოსელური, პირველ რიგში, ორჰან ფაშაშვილის „უმანკოების მუზეუმი“.

რაც შეეხება ქართულ ავტორებს, ინტერესი არ ნელდება დათო ტურაშვილის მიმართ.

ვასანტო, ისე იყიდება. „ბაკურ სულაკაურის გამოცემლობა“ მას უკვე მერამდენო სტამბავს.

ბესოსელურების გრძელი ჩამონათვალი მომანოდა ნიგნების მაღაზიათა ქსელმა — „ბიბლუსი“.

„უმანკოების მუზეუმი“ — ორჰან ფაშაშვილის რიგით მერვე რომანი — განსაკუთრებით პოპულარული მას მერე გახდა.

„ბიბლუსის“ ქსელშიც, გაყიდვების თვალსაზრისით, მაღაზია „დიდგენეს“ მიერ დასახელებული ბესოსელურები ლიდერობს.





ბაც დაცულია — ფამუქის ნიგნებს „დიოგენეს ბიბლიოთეკის“ სერიული გამოცემები მოსდევს.

ქართული ლიტერატურიდან კი „ბიბლუსის“ მომხმარებელმა ნიკო გომელაურის ორენოვანი კრებული — „ოცნებები ცნებებით ირღვევიან“ — გამოარჩია, ინტენსიურად იყიდება გურამ დოჩანაშვილის „სამოსელი პირველი“, ინტერესდებიან დათო ტურაშვილის ნიგნებით, პოპულარულია „მედი პალიტრას“ სერია „ახალი ქართული პროზა“.

ბესთსელერებს შორის „ბიბლუსი“ გამომცემლობა „არეტეს“ ნიგნებსაც ასახელებს. ესენია მიშელ უელბეკის „ელემენტარული ნაწილაკები“ და ხულო კორტასარის „კლასობანა“. მოზარდების საყვარელ საკითხავად კი აქაც სტივ ლარსონის ტრილოგიას მიიჩნევენ, ამას გაყიდვების მაჩვენებელი მოწმობს.

ფამუქის რომანები, პალანკის „მებრძოლთა კლუბი“, კერუაკის „გზაზე“, ლარსონის „მილენიუმის ტრილოგიად“ წოდებული საგა, ტურაშვილის „ჯინსების თაობა“, გომელაურის „ოცნებები ცნებებით ირღვევიან“, ბერჯესის „მექანიკური ფორთოხალი“ თბილისის თითქმის ყველა მაღაზიაში ბესთსელერებია.

„ბიბლუსის“ შემდეგ „პარნასის“ ქსელური მაღაზიებიც მოვიარე. იქაც იგივე სურათი დამხვდა იმ განსხვავებით, რომ მენეჯერების მიერ დასახელებულ ბესთსელერთა ათეულში ზემოწამოთვლილ ავტორებს წინ უსწრებს ამერიკელი მწერალი ჯორჯ მარტინი – საშინელებათა და ფენტეზის უანრების დიდოსტატი. მართალია, მისი რომანების სერია „ყინულისა და ცეცხლის სიმღერა“ ჯერ დასრულებული არ არის, მაგრამ ქართველი თაყვანისმცემელი, უცხოელ მკითხველთა დარად, მას ფენტეზის კლასიკად უკვე აღიარებს.



მაღაზიათა ქსელის „ლატერნას“ წარმომადგენელმა გვანცა ფეიქრიშვილმა, სხვების მსგავსად, ბესთსელერების ჩამოთვლა ორჰან ფამუქით დაიწყო: „ცნობილი თურქი ავტორის ნიგნები უკვე დიდი ხანია, ყველაზე მოთხოვნადია ჩვენთან. ძალზე სწრაფად იყიდება სიუზენ კოლინზის „მიმშლის თამაშები“, „მილენიუმის

ტრილოგია“, ნიგნები სერიიდან „50 ნიგნი“, ნიკო გომელაურის „კრებული“, დათო ტურაშვილის ნიგნები“. ქალბატონმა გვანცამ ყველაზე წარმატებით რეალიზებად ავტორთა შორის ვაჟა-ფშაველა და გალაკტიონ ტაბიძე დაასახელა.

„სანტა ესპერანსას“ ბესთსელერთა ათეული არაფრით განსხვავდება სხვა მაღაზიების ძირითადი ჩამონათვალისგან. აქაც უკვე არაერთხელ ნახსენები რამდენიმე ავტორის გვარი ფიგურირებს, თუმცა გაყიდვების მაჩვენებლით, ფამუქს, კოლინზს, კოელიოს, ლარსონს, უელბეკსა და მილერს ქართველი მწერალი დათო ტურაშვილი უსწრებს.



„ნიგნები ვაკეში“ სხვა მაღაზიებისგან იმით განსხვავდება, რომ იქ რუსულენოვანი ნიგნების ყველაზე ფართო არჩევანია. ნიგნებს, რომელსაც ვთავაზობენ, სხვაგან თითქმის ვერ შეხვდებით. აქედან გამომდინარე, მაღაზიამ, თავისი არსებობის არცთუ დიდი ხნის მანძილზე, ერთგულ მომხმარებელთა გარკვეული წრე შემოიკრიბა. მაღაზიის დირექტორი მარიამ კიკაჩიშვილი საუბარს ქართულენოვანი ლიტერატურით იწყებს: „იყო დრო, როცა ქართული თარგმანებით განებივრებულნი არ ვიყავით. მაშინ მკითხველს ვთავაზობდით ლიტერატურას, რომელსაც ის ჯერ კიდევ არ იცნობდა. ახლა იმ ნიგნების უმეტესობა, რომელიც უცხოეთიდან ჩამოგვაქვს, ქართულ ენაზე უკვე თარგმნილია. ეს ძალიან მახარებს, რადგან მკითხველს არჩევანის, შედარების საშუალება აქვს. სამწუხაროდ, ზოგიერთი გამომცემელი თუ მთარგმნელი, ვიტყვოდი, რომ სცოდავს ქართველი მკითხველის წინაშე, როცა მას მდარე ხარისხის პროდუქციას ვთავაზობს. თუმცა არსებობენ გამომცემლობები, რომლებიც ღირებულ მხატვრულ თარგმანებს გვანვდიან. შესაბამისად, კლასიკოსი თუ თანამედროვე უცხოელი ავტორების ქართულენოვან ტექსტებზე მოთხოვნა სულ უფრო იზრდება. თითქმის ყველა მსხვილ საგამომცემლო სახლთან ვთანამშრომ-

ლობთ, ურთიერთობა გვაქვს შედარებით მცირე მენარმეებთანაც.

არის ნიგნები, რომლებსაც ტელევიზიითა თუ სხვა საინფორმაციო საშუალებებით რეკლამა არ უკეთდება, მაგრამ ვიცით რა მათი მაღალი მხატვრული ღირებულება, თავად ვთავაზობთ მყიდველს. კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრომ ნიგნისა და ლიტერატურის განვითარების სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში დიდი საჩუქარი მოგვართვა — მის მიერ გამოცემული საუკეთესო ქართული ნიგნები გადმოგვცა და ახლა ამ გამოცემებს თვითღირებულებით ვყიდით. არაერთი მათგანი ბესთსელერად იქცა. ასეთია, მაგალითად, ვაჟა-ფშაველას ფოტოალბომი, რომელიც 2011 წელს ქართველი მწერლის 150 წლის იუბილესთან დაკავშირებით გამოიცა. ალბომში წარმოდგენილია უნიკალური ფოტოები, ხელნაწერები, ფართო საზოგადოებისთვის უცნობი მასალა. ვფიქრობ, ალბომს კიდევ უფრო ამდიდრებს თანდართული ტექსტი, რომელიც ბესიკ ხარანაულმა დაწერა. ნიგნი ორენოვანია და როგორც ქართველ, ისე ინგლისურენოვან მომხმარებელს შორის დიდი მოწონებით სარგებლობს. მკითხველთა გარკვეული წრე საოცარ ინტერესს იჩენს მიხეილ თამარაშვილის ნიგნის მიმართ — „ისტორია კათოლიკობისა ქართველთა შორის“.

სხვა ბესთსელერებს რაც შეეხება, ალბათ სიახლე არ იქნება თუ ვიტყვი, რამხელა ინტერესია ორჰან ფამუქის მიმართ. საინტერესო ის არის, რომ როცა „ნიგნები ვაკეში“ გაიხსნა, მაშინ უცხოურ ბაზარზე მისი ცნობილი ნიგნი „სტამბოლი“ ლიდერობდა. ჩვენც ამ რომანის რუსული თარგმანი ჩამოვიტანეთ და მყიდველს შევთავაზეთ, მაგრამ ვერავინ დავიინტერესეთ. ახლა კი ეს ნიგნი ბესთსელერებს შორის ერთ-ერთი პირველია. იგივეს ვიტყვოდი სტივ ლარსონის გახმაურებულ ტრილოგიაზე. იყო დრო, როცა არც მას ყიდულობდა ვინმე. მოგვიანებით, საგას მიხედვით ფილმი გადაიღეს და ლარსონი ახალგაზრდა ქართველ მკითხველში უმალ პოპულარული გახდა. ტელევიზიას დიდი გავლენა აქვს საზოგადოებრივ აზრზე, მკითხველის გარკვეულ წრეებზე.

რუსულენოვანი თარგმანებიდან ძალზე მოთხოვნადია სალმან რუსდის, უმბერტო ეკოს, მილორად პავიჩის ნაწარმოებები. ქართველი მკითხველთა შორის პოპულარობას არ კარგავენ რუსი ავტორები: დინა რუბინა, ვასილი აქსიონოვი, ბორის აკუნინი. ქართველი წარმოშობის ეს რუსულენოვანი მწერალი თავისი ნამდვილი გვართ — ჩხარტიშვილითაც — იმეჭდება. მისი ნიგნები ანა ბორისოვას სახელითაც გამოდის.

ქართველი მწერლებიდან — „ნიგნები ვაკეში“ — ბესთსელერად ასახელებს ნიკო გომელაურის „რჩეულს“, რომელშიც შე-



სულია ის ლექსები, ავტორმა გარდაცვალებამდე ცოტა ხნით ადრე რომ შეარჩია. დღემდე ინტენსიურად იყიდება დავით დეფი გოგიბედაშვილის რომანი „დემნა გედევანიშვილი“ და მისივე ლექსების კრებული. ინტერესი დიდია დათო ტურაშვილისა და აკა მორჩილაძის ნიგნების მიმართ...

თბილისში კიდევ ბევრი ნიგნის მაღაზიაა. ბუნებრივია, ყველგან ვერ მივდი, თუმცა მათ ინტერნეტ გვერდებზე მოძიებული ინფორმაციის დიდად არ განსხვავდება იმ მონაცემებისგან, გაყიდვების მენეჯერებმა და დირექტორებმა პირადად რომ მომანოდეს. დღევანდელი ბესთსელერები, ვფიქრობ, გამოკვეთილია. მათ შორის „უმანკოების მუზეუმი“, „მილენიუმის ტრილოგია“ და „ჯინსების თაობა“ მყარად ინარჩუნებენ პირველობას. საინტერესოა, ფართო მკითხველი მომავალში რომელ ნიგნებსა და ავტორებს გამოარჩევს...

მომავალ თამარ ჟურნალმა



ბათინების კალაზი

ლამის 2-3 საათზე ერთი ფანჯარაც თუ ანთია ქუჩაში, ნათურის თეთრ მსხალს მივიტან ძილამდე და სახით აღარ ჩავერჭობი კომარებში... საბნის ყვავილებს სუსტი ღეროები აქვთ, კი ვეჭიდე, მაგრამ იმხელა უფსკრულით ვკიდივარ ზედ, რომ სულ წითელ მოლექულებად იშლებიან — სისხლიანი ნიშანი მშვიერი ძაღლებისთვის სახეზე წასმული შუქი ამილოკეს, სადაცაა დამგლეჯენ ყვავილებიან საბანთან ერთად ზედ რომ ვინმეს ხე დაეხატა! მაგრამ ვის? ფაბრიკების ერთიან მასას ყვავილების და კენკრის წვრილმანები მიუგდეს ხე მხატვრობის საგანია, ჩიტებიან-კვირტებიანი — პოეზიის ხოლო ამის გამფიქრებელი ძაღლების კერძი ყოველი გათენებისას...

*** რა ამოუცნობლობა დამემართა? ხორცის მანქანაში არ მატარებენ X-ები რომ დამაყრევინონ, ანატომიის ღობე მაქვს გარედან, ყველასათვის ერთნაირი, მაგრამ ნევრალგიის ნათურა სახეზე? იქნებ, დამინახონ!



ლია სტურუა

ლობეს როცა იმაგრებდნენ, მხედველობა დაუჩლუნგდათ, ტაშტში ყინულები თუ არ ჩაუყარე და ხელი არ ჩააყოფინე, დაავინყდათ, რა არის ტკივილი, რომელსაც ჩაქუჩით ვირტყამ სახეზე რომ არ გავასაგნო, ისე ვერ იგრძნობენ, მოვლენად ვერ აქცევენ. საგანს როგორღა ასულიერებენ? ხორციდან კურკას ამოუღებენ და შიგ ბელურას ჩაუსვამენ? ხე თავისთავად? ერთი ლოყის ნათურას მივუშვერ და იშრიალებს.. იცით, რა ხდება? ტყუილის გენი მუტაციას განიცდის, დანარჩენი ქიმიკა კულისებში გამაქვს, ოლონდ, არ მითხრათ, რომ დამაგვიანდა!

*** გახსოვს, როგორ მოგიტანეს ჩემი ტყავი? ხორცს ბანალური წყლული ტკიოდა და მთლიანად ვერ წამოვედი, კანი ისე მოხერხებულად გავიხადე, სიჩვილე და ვარდისფერი შევუნარჩუნე. მის უკან მაცივრის რეკვიზიტი დაინახე? ან მაგიდის პოლირებულ ზედაპირში უფსკრული? რასაც ჩემისთანები ხედავენ ამიტომ დოგმები ფეხქვეშ! ნორმალური ფასადის შიგნით საგიჟეთი, კარნიზი რომ ჩამოატეხო, გამოჩნდება. ისეთი შთაგონებული ტანსაცმელი მაცივარი, წყლულების მუგუზლებით განათებული, რომ მოგეწონები, მაგრამ მთლიანად თუ უნდა მოვსულიყავი, თავის და ტანის მდულარე ქვაბებიანად, შხამი რომ გვექონდა საერთო, ეს ვერ გავითვალისწინე.

დათუნია-კანფეტი

ისევ გამოუშვიათ დათუნია-კანფეტი — ოლონდ დაუპატარავებიათ: ჩემს პატარაობაში — უფრო დიდრონი იყო, თუ ასე მეჩვენებოდა... დათუნია-კანფეტი მაშინაც ძვირი ღირდა — ირისისგან და კისკისისგან განსხვავებით — სასაჩუქროდ, სადღესასწაულოდ, საახალწლოდ გამოიყურებოდა — შამპანურივით და „ბამბანერკებივით“.

ახალი წელიც სხვანაირი იყო: ახალს მოველოდით, ახალთახალს, სასწაულს!.. თითქოს მოვესწარი კიდეც, მაგრამ გაცხადებულ სასწაულს სასწაულად ვინ აღიქვამს ჩვენში?..

არა უშავს: ხომ გამოუშვეს ისევ დათუნია-კანფეტი — ჩვენც ისევ დაველოდით, ისევ მოვესწართ, ისევ ვერ აღვიქვათ, ისევ დაველოდით, მოვესწართ, ვერ აღვიქვათ, ისევ და ისევ და ისევ... და ვიყოთ ასე, ჩვენებურად, ვიყოთ და ვიყოთ...

შვიცარიანი

შემცივებული ტბა ეფიცება ნოემბრის მზეს და ნებიურად ლივლივებს. თეთრი გედეები და თეთრი იალქნები თავმომწონე სიღინჯით დაცურავენ ახლად დათოვლილი ალპების ფონზე. პატარა ქალაქის ბინადარნი მშვიდად დასეირნობენ ეგ ზოტიკური ხეებითა და ყვითელი ვარდებით დეკორირებულ სანაპიროზე.

ნუგზარ ზაზანაშვილი

ლექსისმეზობრები

ხმამაღალ საუბარს ვერსად მოკრავ ყურს. ბავშვებიც კი უხმაურად თამაშობენ — მათთვის კოხტად მოწყობილ, პატარა ოთხკუთხედში: ბავშვმაც კი იცის — ხმაური დანაშაულია!..

ასე იყო კალვინის დროს და ასე იქნება ხუთასი წლის შემდეგ — კომფორტული მონყენილობის საუფლოში...

ქალი-კაუჩუკი

ახლა ბოშები მათხოვრობენ. წინათაც მათხოვრობდნენ — ოლონდ თან მცირე ბიზნესსაც მისდევდნენ: კევი, „მამალო“, წვრილ რეზინზე დამაგრებული, ჭრელ-ჭრულა, სლიპინა ქალაქდემოკრული პატარა ბურთები — ბოშური ჯადო, ცირკის წარმოდგენის დასრულების შემდეგ რომ გველოდებოდა ბავშვებს!

არადა, როგორ მიყვარდა ცირკი! — ფლალ-აბურძგნულ პარიკიანი კლოუნი, თვალებიდან ცრემლის წვიმებს რომ გადმოაფრქვევდა; თეთრ ჩოხაში გამოწყობილი ცხენოსანი, უნაგირზე რომ აცეკვავებოდა; საჰაერო აკრობატი, ჯოხზე დაკიდებული გუმბათს რომ შემოუფრენდა; ილუზიონისტი, შავ, მზინავ „ცილინდრში“ აბრეშუმის უამრავ ფერად-ფერად

ნაჭერს რომ აღმოაჩენდა და გრძელი თითებით აქეთ-იქით მიმოაბნევდა...

და რა თქმა უნდა — ქალი-კაუჩუკი, ვინრო-, სპორტულ-, ვერცხლისფერ-, ბრჭყვიალა ტანისამოსშემოტმასნილი ქალი-კაუჩუკი, მოქნილი, ელასტიური ქალი-კაუჩუკი — ხან ბოქვენზე დაყრდნობილი ფეხებს მხრებზე რომ შემოიწყობდა, ხან უკან გადაზნექილი თავს ფეხებს შორის რომ მოათავსებდა და ასე შემომცქეროდა. ამ დროს რაღაცით გველს ემსგავსებოდა ქალი-კაუჩუკი... და მეც მონუსხულივით შევყურებდი, ტანში ფრუანტელი მივლიდა, ვერ კი ვხედებოდი — რატომ...

(შეხედე შენ! — რა იოლად გაიყოლიებს ხოლმე ასოციაციები სიბერეში ცალფეხშედგმულ კაცსაც კი „ცირკის ქალებისაკენ“!).

იყო და არა იყო რა

იყო... რა თქმა უნდა — რაღაც იყო: აბა, ისე როგორ წარმოიშობოდა რამე? ალბათ, იყო წინაპირობა, ალბათ — ალბათობაც, ხელსაყრელი მომენტიც — ალბათ...

და არა იყო რა... რა თქმა უნდა — რა უნდა ყოფილიყო? არაფერი: არც — კაცი, არც — ცხოველი, არც — ხე, არც — ბალახი, მთა, მდინარე, ცა, მზე...

თუმცა რა თავს ვიტყვ: ღვთის უკეთესი რა იქნებოდა ☺

ბახმაროში მახსენდება დიოგენე სინოპელი

ავაღწიეთ ბახმარომდე მოშებულებმა. მანქანა შევაჩერეთ. 12-13 წლის ბიჭს ვეკითხები: — სასადილო თუ არის ბახმაროში? — კი, ბიძია, ეგერ რო შეუხვევ იქანაა, მეორე კი — დაბლა. — სად სჯობია, თუ იცი? — სახლში სჯობია, ბიძია, სახლში!

მართალი ხარ, ბიძია, სახლში სჯობია... მარა, სადაა სახლი?..

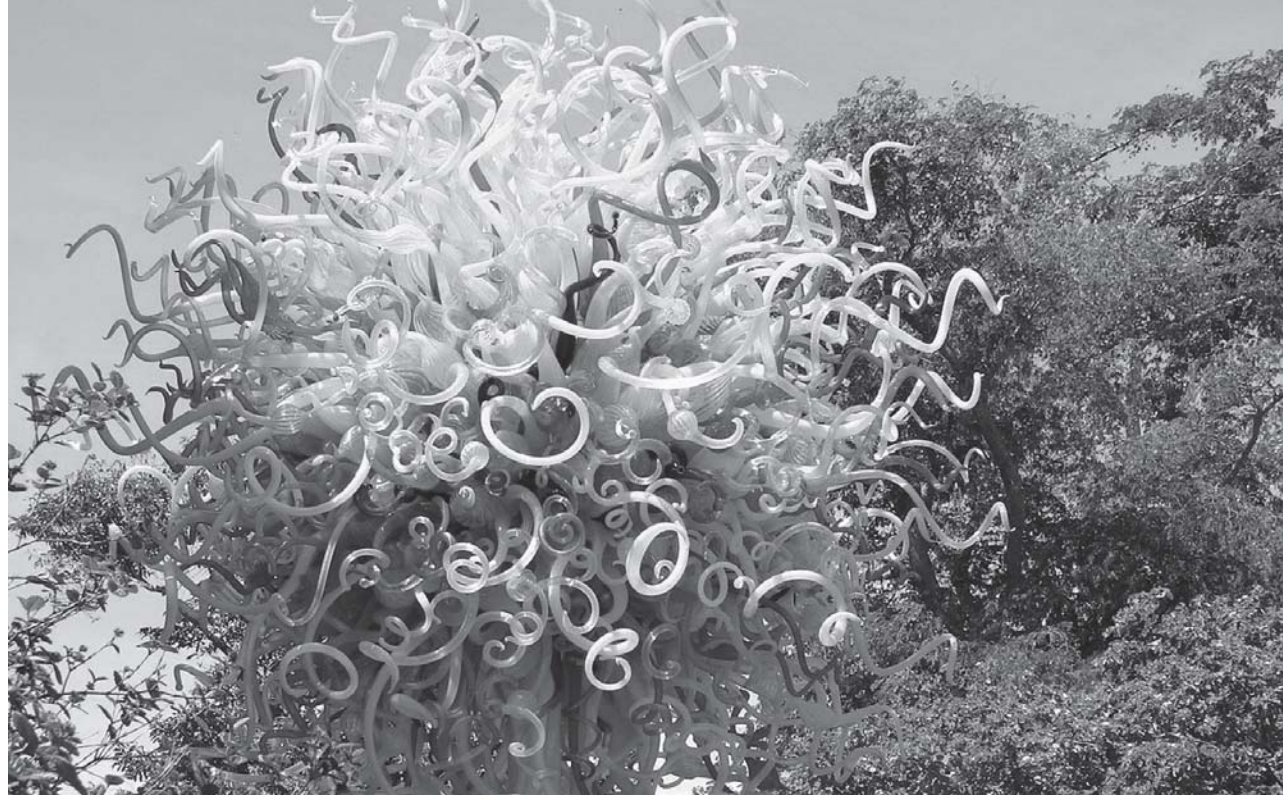
იყალბო

რა შეგუების უნარი უნდა ჰქონდეს ხალხს, საუკუნეების მანძილზე, აი, ასეთ ფეხსალაგებში რომ დადის ყოველდღე!..

ალბათ, ამანაც გადაგვარჩინა!

ზღვისპირა ქალაქის ავთიაჰი

— თუ შეიძლება, პრეზერვატივის ერთი პატარა კოლოფი, ქალბატონო (ქალბატონი ფარმაცევტი



ზიზღნარევი გაკვირვებით მათვალისწინებს).
 — ოთხი და ორმოცდაათი (როგორც იქნა ამოღებდა).
 — ინებეთ.
 — თქვენც ინებეთ!
 (ეტიკაობა, თავის ხნის ვგონივარ, მე კი ის დედაჩემის ტოლი მგონია. თვალი შევავლე თეთრ ხალათზე მიმაგრებულ ბეჯს)
 — ნახვამდის, ქალბატონო სონია.
 — მშვიდობით, ბატონო იმანო!

(იმანო, ჩემო იმანო, ადამიანო, ხან ამიანო, ხან იმიანო, თეთრამიანო, შავიმიანო, თან საზრიანო, თან საზიანო, რამ საზიარო, რამ საიარო, გადამიარო, გადავიარო, გამიზრდია რომ, გაგიზრდია რომ, საით ვიარო, რისთვის ვიარო...)

აი, სასტუმროც გამოჩნდა...

ქსპიზიციონიზმი

აჰა, დავრჩი უსახსროდ... მერე რა: უბრალოდ, ცხოვრება შესაბამისად უნდა მოვიწყო. რა უშავს, რა აქვს დასაწუნი, მაგალითად, ბოლინოს? რა უშავს, ჩემი სტუმრობა რომ აღარავის უხარია? – სულაც აღარ ვივლი სტუმრად. არც იმის გამო მოვიკლავ თავს, თუ აღარავინ მესტუმრება.

ასეთი დეპრესიული ნუ ხარო. მე კი მგონია, დეპრესიული კი არა, ექსპრესიული ვარ, ექსპიზიციონისტივით კი: სხვა რას მივანეროთ ლექსების წერა, მით უფრო – გამოქვეყნება?... არა – შემდეგავებიან – სხვა რამეებსაც შეიძლება, მივანეროთო. მართალია – ცოტათი სხვა რამეებსაც, უფრო მეტად კი ეგაა. ისე კი, ნეტავ, ყველა ექსპიზიციონისტი იყოს – სიცოცხლე სამოთხედ გადაიქცეოდა!

სიტყვა გამექცა...ვერა, ვერც მაძლარ პოეტებს გავამტყუნებ, მაგრამ უსახსრობა მაინც სხვაა: უსახსრობისთვის მინა უფრო მინაა, ცა უფრო ცაა და სიტყვა „გზაც“ პირველყოფილ მნიშვნელობას იძენს, კავშირი რომ არა აქვს სიტყვასთან „სიგრძე“.

ეგ მართლმადიდებლობააო – იტყვიან ერთნი, ფრანცისკანერობააო – შესძახებენ მეორენი, ინდუიზმიო – მესამენი წამომძახებენ, მეოთხენი... მე კი სულ სხვა, გაცვეთილი, რელიგიაგაცლილი სიტყვა მადგება პირზე... და საერთოდ ა.შ. მიორჩენია ა.შ.შ.-ს!

ახლა ანტიამერიკელობას დამაბრალებენ! თუმცა – ვისაც რაიმე გაეგება ლექსისა, მიხვდება – ამერიკის შეერთებული შტატები აქ არაფერ შუაშია და ზემოთ ნახსენებ ა.შ.შ.-ში გინდა მართლმადიდებლობა იგულისხმე, გინდა – ფრანცისკანერობა, გინდა – ინდუიზმი, ან ნებისმიერი სხვა რამ, რაც დაკონკრეტებულია.

ჰოდა, იმას ვამბობდი: ექსპიზიციონისტიისთვის ნეკნი და სახსარი არ არის მთავარი!

დონდურმის კაიფი

გზივარ სტამბოლის აეროპორტის კაფეში, ველოდები გაფრენას და შევექცევი შოკოლადის და კარამელის დონდურმის შენაერთს. აქ ყველაფერი ძალიან ძვირია, თან ტკბილეულობა აღარ მეჭმევა, მაგრამ მაინც ვერ გავუძელი ცდუნებას – ერთხელ თურქმა კოლეგამ მიჩნია და მას შემდეგ ვაფრენ ამ კომპოზიციაზე, ჭკუას ვკარგავ!

გზივარ ჩემთვის, ნელა-ნელა, ნება-ნება შევექცევი, ენით აღუწერელ სიამოვნებას განვიცდი და... ვფიქრდები: ერთიც ვნახოთ და მოხდა სასწაული, მეპატივა ყველა ცოდვა და იმქვეყნად სანეტარო უდროობაში აღმოვჩნდი... მაგრამ ხომ არსებობს იმის ალბათობა, რომ კარამელის და შოკოლადის დონდურმის გემოს შეგრძნება იმქვეყნიური ნეტარების შემადგენელი კომპონენტი არ იყოს?..

ასე თუ მოხდა, მომენტრება, მეტისმეტად მომენტრება – იმდენად, რომ ხსენებული შენაერთის მიმართ „ნოსტალგია“ სამოთხეშიც კი ჯოჯოხეთურ ნამებად იქცევა ჩემი (არ)არსებისთვის!

* თურქ. — ნაყინი

მოცარტი და კოლა ცაპი

მოდინ და მოდიან მგზავრები. თვითმფრინავში თავისუფალი ადგილი აღარ დარჩა. ნახშირორჟანგის კონცენტრაციამ მეტისმეტად მოიმატა. დაცხა. ძალიან დაცხა. პანია ვენტილატორი ვეღარ მშველის. სუნთქვა მიჭირს. უტანელია, აუტანელია, აუტანელია. აჰა, ბოლოს და ბოლოს აგრუხუნდა



ძრავები. დაიძრა მანქანა. გაქანდა. აფრინდა. გასცდა ღრუბლებს. ვენტილატორი უკეთ ამუშავდა. ამოვისუნთქე.

ახლა ხმაურმა შემანუხა. ცუდი ადგილი მერგო — ძრავების თავზე. უშნო ხმაურია. წინა სავარძლის ზურგის ჯიბეში ვამჩნევ „ნაუშნიკებს“. ვიმაგრებ. ვრთავ რადიოპულტს. პირველი არხი: აქაც უშნო ხმაურია, ოლონდ მუსიკისმაგვარი; მეორე: ესეც ცუდია; მესამე: ცუდია. მეოთხე — ?.. მოცარტი? მოცარტი, მართლა მოცარტი... რა უნდა აქ?.. თუმცა... თვალს უნებლიეთ ვხუჭავ და...

— What would you like to drink: Cola, Fanta, Juice?

კოლა შენ და...

მზის ჩასვლა თვითმფრინავის დაშვებისას

რა ახლოა, სულ ახლოა, ერთი ხელის განვენაზეა ჩამავალი მზის ვეებერთელა, მუქი-ვარდისფერი წრე — უოქროსსამკაულო, უოქროსგვირგვინო — გვერდიდან, სევდანარევი ირონიული გამომეტყველებით რომ შეჰყურებს აეროდრომზე მოფუსფუსე, ოქროსფერ ფორმებში გამონყობილ მწერებს...

— მერე?..
 — იჯექი და წერე!

სხვადასხვაობა

რა გასაკვირია რომ მე სხვადასხვა ვარ... ჩემი სხეულის ნაწილებიც კი სხვადასხვაა: სხვაა მარჯვენა ხელი, სხვაა – მარცხენა. მარჯვენა ხელის თითებიც კი განსხვავდება მარცხენა ხელის თითებისაგან. ამას წინათ მარჯვენა ხელის

საჩვენებელი თითი მოვიტყეხე (რა სულელური სინტაგმაა), მარცხენა ხელის (ვითომ) ანალოგიური თითი რომ მომეტყება, ხომ სულ სხვა იქნებოდა?... ცალ თვალში მხედველობა მეტად დამაკლდა (ესეც სულელურია, თუმცა „თვალისჩინი“ რომ მეთქვა, უარესი გამოვიდოდა)... შავი წვერი მთლად გამოითეთრდა, შავი თმა – ნაკლებად, შავ წარბებში სულ ერთი-ორი ჭალარა ღერია შერეული, მოყვალა უღვაშში კი – არც ერთი...

ტვინის ნახევარსფეროები ხომ სხვადასხვაა და სხვადასხვა: მაღლობა ღმერთს – კონსულტანტების ხანამ ჩვენამდეც მოაწინა! ჰოდა, ამ ნახევარსფეროების სხვადასხვაობაზე საუბრით, მართლა, არ გამოგვილაცხეს ტვინის ორივე ნახევარსფერო შესაბამისად განსწავლულმა კონსულტანტებმა!..

თუმცა, რა დიდი კონსულტანტობა უნდა იმის შემჩნევას, რომ ყველაფერი სხვადასხვაა, მათ შორის – მეც და ჩემი სხეულის ნაწილებიც...

დასიზმრებული სტრიქონები

ლექსის სტრიქონები ძილ-ბურანშიც ილანდებიან, როცა აღარ მღვიძავს, მაგრამ ჯერ არც მძინავს, მთლად არ დავნებებივარ ჰიპნოსს!..

რა დამავიწყებს ასეთ სტრიქონებს... და მაინც რამდენჯერმე ვიმეორებ... სჯობია, წამოვდგე და ჩავინერო... თუმცა, რა საჭიროა — ასეთ სტრიქონებს რა დამავიწყებს!..

სინამდვილეში, წამოსადგომად თავს ძალას ვეღარ ვატან: უკვე გაბმული ვარ ჯადოსნურ ქსელში... აი, ნაცნობმა და უცნობმა პერსონაჟებმა, პეიზაჟებმა დაინყეს მოგზაურობა სიზმრიდან სიზმარში...

მეღვიძება და... ვეღარ ვიხსენებ, ვერაფრით ვიხსენებ... და ასე მეორდება და მეორდება და მეორდება...

ისევ სიზმარში კახა

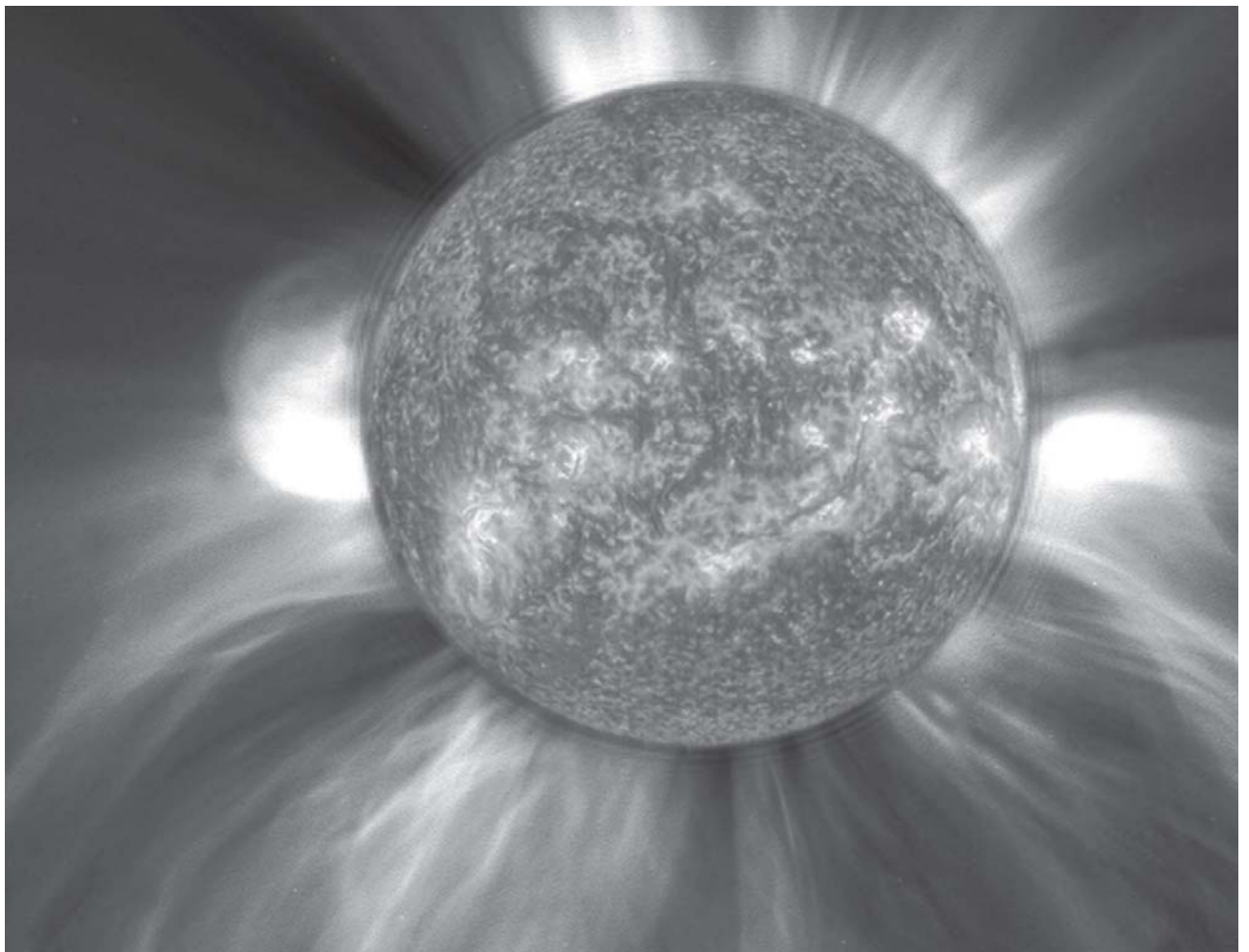
უდროო დროს გამეღვიძა ღამით... სიზმარი დამამახსოვრდა: ზედა მარჯვენა ყბის ეშვისმაგვარ შუა კბილს იოლად ვიძრობ, მერე უკან ვაბრუნებ და კბილი გაჭირვებით, მთვრალეული მიხრა-მოხრით, მაგრამ მაინც მემსახურება კვლავ... გამახსენდა: ეს სიზმარი ადრეც ბევრჯერ მინახავს...

„სიზმრების ახსნის წიგნიდან“:
 „კბილი ამოიღო – სიკვდილია“.

მამაც იყო იმ სიზმარში... დედას ინდაური მოეხარმა... რალაც საახალწლო თან სდევდა ამ სიზმრის იანვრისეულ ვერსიას... სტუმარი ზამთარაძე... ზამთარი...

კბილი ჩაიბრუნო – რალას ნიშნავს?
 „სიზმრების ახსნის წიგნი“ ამაზე არაფერს ამბობს.

ვეძებთ, ვეძებთ სიზმარშიც... განა მხოლოდ მას...



აკა მორჩილაძე

იმერეთის ტყეებში

ფრაგმენტი მომავალი რომანიდან

იმ ფერხულში ღამის ხმებისა კი იყო გასაგონი უსასრულო ჩქროლი იმერეთის ძველის სულსა და იმის იდუმალ გულის ძველი, ვითარცა მატარებლის ბორბალთა დაგადუგი გამოისმოდა ხმაი გულ-იდან ამოვარდნილი: ძვე-ლი სა-მარ-თა-ლი, ძვე-ლი-სა-მარ-თა-ლი,ძვე-ლთა მე-ფე-თა და ქმენა იგი ამოვარდნილი, ნათ-მენი და ამომნარებული ჯერ არა შობდა სისასტიკეს შურისძიებისას, არამედ ჯერ-ჯერობით მხოლოდ კეთილშობილებას, რომლითაც, ვითარცა წესია იგი კაცო-ბრიული, იწყება ყოველი ამბოხი, რომლის არსებაც არის პატიოსანი და ბუბუნე კი მისი არის ხმაი სამართლის ძიებისა და ასრეთ ბუბუნებდა სწორედ იმ ღამით იმ-ერეთი და ჰქროდნენ შათირნი ალაგთა შორის, ზეპირ-სიტყვით, თუ მიწერილ წიგ-ნით თავადებისა ერთიმეორესთან და იყო იმ ღამის იმედში, იმ ღამის მხედართაა შლიგინისა და ჭენებაში ერთი სიტყვა და ალიცლიცება წმიდა სანთლების წინაშე ხატთა და მეუღლენი სახავდნენ პირჯვარს ქმართა და ისინი კი, ისევე იმ ძველ ტკბილ დროისა დარად, ალიკაზმეობდნენ და იყვნენ მომლოდინედ ცისკირსა, როცა უნდა ჰქრან ყოველსა ქოსსა ყოველს იმ-ერეთის ალაგას და ყოველთა ეკლესიათა და მონასტერთა დაარისხონ ზარები იგი-ნი წკრიალაცა და ბუხუნაცა და მთელს ამ ამბავში შიკრიკი ლორთქიფნისა, იქამდე უქმად შთენილი ვაჟკაცი და საოფიცროდან გამოგდებული უწინდელი აზნაური ტახ-ტისა ბაქრაძე გლახუნა მიაჭენებდა ძირ-ულას გასწორ, უძლოდა რაზმსა, რომელ-საც უჩინარ ჰქრებდა წინასწარი დასახუ-ლობით მთელს დღეს, ხევ-ხევ, მიფარე-ბულ-მოფარებულში და მიჰყავდა ერთ მი-მალულ ეკლესიისკენ, საცა არ უწირათ დროებიდან დიდი ჩხუბებისა, რაიც მოითვ-ლიდა ალბათ ორას წელიწადს, რახან იმ ადგილიდან დიდი ხნის წინეთ აყრილიყო ხალხი, მღვრიე დღეთა გამო, ახლა კი ცნო-ბილ იყო შეთქმულთა შორის, რომ სწორედ, იმ ეკლესიაზედ, ნაშუალამევს მოაბძანებდ-ნენ კათალიკოსს იმერეთისას და ის კი აკურთხებდა მეფეს იმერეთისას, ალას-რულეებდა შეწყვეტილს საქმეს ღვთის სი-მართლით და იქედან კი უკვე ისევე იქნებო-და მობრუნება ქუთაისზედ, თუმცა კი, არსი მთელის ამბისა იცოდნენ მხოლოდ მეთაუ-რთა და არა გლახუნასაირმა ვამკაცებ-მა, რომელთა სისხლზეც უნდა გადევლო ყოველს.



და ასრეთ, იდგა საიდუმლო დიდი იმ-ერეთის ღამისა და თუკი ჰხედავდა ვინმე ამ საოცარს სურათს ღამის იმერეთის ბორგვისას ერთს მთლიანს სურათად და თუკი შეიგრძნობდა ვინმე სრულიად, ეს იყო მხოლოდ ღმერთი ჩვენი მაღლიდან მაცქირალი, იმ საოცარ იმერეთის გაზაფხ-ულის ღამის ციდან მაცქერალი, ვინაიდან იგი იყო თვითონ ცაი იმერეთისა ღმერთი და რასა ჰფიქრობდა იმ ბუბუნის მსმენე-ლი არავინ უწყობდა ჯერეც, ოღონდ კი, იმედი იყო წმინდა, ძველი იმერეთისა ნუ მოგვეშალოსო, იწურჩულებდნენ გულში და ამა დროს კი ხომ როგორ არის, ლოცვა კაცისა არს მოკლე და ქალისა კი გრძელი და ორივენი ასეთია მღვლევარების გამო და მხედარნი მიუყვებიან ღამის ხეობებს, და მეყურადე კი წინ უძღვით რახან ყოვე-ლი ჩქამი შეიძლება იყოს მტრისა, ვინაი-დან ცნობილია ვარაგობა ქვეყნის ბატონ-პატრონთა და ჩვენ კი უნდა ვიყოთ ფრთხ-ილ და ჩუმ, ვითარცა ტურა, რომ გაიშლი-გინა ღამის შამბინში და ტყვიას კი არა, სიტყვასაც ველარ მიანევ. სწორედ ესაა ღამის რაზმეულთა ამბავი და იმათგან ერთ-ერთს კი მიუძღვოდა გლახუნა ბა-ქრაძე, ბეჭპრტყელი ფიცისკაცი, გადმოხა-ტული ვითომცდა ძველი დროებიდან ყოე-ვლ ღირსებთ.

ოღონდაც, რაზმის წინამძღოლი მარ-ტო არ იჯდა თავის ლურჯახედ, ლორთ-ქიფანისგან ნაჩუქარზედ ორი კვირის წინეთ, სწორედაც რომ იმერეთში კარგად სარბენად საქმეებზე. იმას უკან შემოესვა ერთი ჯანგაბეხილი კაფანდარა მღვდელი, რომლის სახელიც ბევრმა იცოდა იმერეთ-ში, და რომელიც უანაფოროდ დადიოდა ქვეყანაზედ, რათა ციხეში არ შეებრუნე-ბინათ.

იმის სახელი, რალა თქმა უნდა, იყო იოაკიმე ფესტვენიძე, რომელიც დღისითვე გამოლაულყო ქუთაისიდან იქ სულ ახ-ლად მისული და დამსწრე იმპერატორის

მეორ შანსონ კაფეების მორბევისა, რაიც იმპერატორთან მამა იოაკიმემ ვერ დაიჯერა და დაინახა სულ სხვა რამ.

ის შემოეჯინა უკან და მიჰქროდნენ ფრთხილად, გულით რომ ქროლვდა და სვლით კი ნელი ნაბიჯი, რათა ეხილათ მეფე მომავალი და, აბა, რით არ იყო ღვ-თის განგება და განკარგულება ეს თავგა-დასავალი, რით არ იყო?

ქუთაისიდან რომ მოილაღებოდა მამა იოაკიმე ფესტვენიძე, ჩაცმული ჩვეულე-ბრივ და აბგაში კი ის თავისი ამდენჭირ-გამოვლილი ანაფორა ედო, უდაბნოს ციხ-ეში თავქვეშ ნადები ტომსიკაში, რახან იქაც აეკრძალა ნადები მმართველთ იმის ჩაცმა. იმას გეზი ეჭირა ფოთისკენ, ასეთი იყო ნიშანი მისი ფიქრისა, მაგრამ რამდენ გასასვლელსაც არ მიადგა ქალაქისა, ყოველგან საეჭყო გაუხდა გასვლა და ეგებ იმისთვის, ვითარცა ბოგანოს იერის მშვიერ-მითხოვარასათვის იოლიც უნდა ყოფილიყო, მაგრამ დაატყო ერთ გამოსვ-ლეულში, რომ იქაურ ჩაფარ-ასასებს სწორედ ბოგანონი ცალკე გაჰყავდა და დააყენებდა გვერდზე, იმათი რაობის კარ-გად გამოსაჩხრეკნად და ასე იყო ქვემოთ-აც და ზემოთაც და მხოლოდ ერთი გზა, სადაც იდგა ძველი სადგური-სადარაჯო ოდინდელ დროისა და საიდანც იწყებოდა გრძელი და დახლართული სავალი სვანე-თის ქვედა მინებისკენ აღმოჩნდა უფრო შილიფად მიტოვებული.

იქ იდგა მხოლოდ ათიოდე ჩაფარი და იქ არ შეიმჩნეოდა სამდივნოების ხალხის ტრიალი და არცა მგზავრი ვინმე. იმ გას-ასვლელს სულ ბოლო დროს მიადგა მამა იოაკიმე ფესტვენიძე, ღამის მთელს დღეს ქალაქში ნანანალევი და იქედან ვერგასუ-ლი და ბოლოს კი გადამწყვეტი იმისა, რომ ისევე მატარებელს სჯობს შეეფაროს როგორმე მალვით და ისე გასწიოს თბილი-სისკენ, ფოთიდანყოფილისკენ, ვინაიდან იქ ხდება ამბავი.

ამ დროს კი თურმე ამბავი ხდებოდა მთელს იმერეთში. ის გზა, სვანეთისკენ სავალი არაფერში სჭიროდა მამა იო-აკიმეს, რა უნდოდა მაღლა, როცა ამბავი უნდა დატრიალებულიყო დაბლა და გულისთქმაც და ნიშანიც, დილით მიიღო ამის მაუსეი იყო, მაგრამ ბოლოს კი იფ-იქრა, ოღონდ კი გავიდა ამ თურმე შემორკალულ ქალაქიდან და მერე იქედან ვნახავ შემოსავლელ გზასო. ის ნანალი დასახა არა მხოლოდ მთავრობის საქმედ, არამედ ეშმაკის ნაფეხურადაც, თითქოს ეშმაკი ცდილობს მონიშნოს ყოველი ალა-გი თავისი ქუთაისის კარებში, ვითარცა ძალი მოინიშნავს ხოლმე თავის საზ-ღვრებს. მაგრამ როდის გამოსვლია მასე იმ უწმინდურს და რახან იხილა ის ბოლო ადგილი საგუშაგო მსუბუქად, მამა იო-აკიმე ფესტვენიძემ გაიარა იქ თამამად, რაც კი შეეძლო მოქანცულს ყარობს და არცა ვინმეს შემოუხრავდა მისთვის, რად-გან ჩაფრები კი ისხდნენ იქ ქვებზე, მაგრამ, ჩანს, არავის დაევალებინა მათთვის შემონმება გამსვლელ-შემომსვლელისა. და როგორც კი მოეფარა მოსახვევს მამა იოაკიმე, შედგა და დაფიქრდა, რადგან ან კი აღარ იცოდა, როგორ შემოეველო გარს ქალაქისთვის და როგორ წასულიყო დასავლით, როცა იმყოფებოდა ჩრდილ-ოით. გზას კი გააგნებდა, მაგრამ ტყე-ტყე ღამით სიარული უჯობს და უთოფო კა-ცისთვის ნამეტანი იყო, ასანთი კი ჰქონდა და ნადირს არ მოუშვებდა აგიზგიზებულ კოცონით, მაგრამ მინც ასე გამოდიოდა, რომ უნდა შემოეველო ქუთაისისთვის როგორღაც და გზების ფიქრში და გამოთვლაში კი ნაკლები დრო დაეხარჯა, ვინაიდან დროის ამბავი ცნობილია, რომ ის არ ითმენს და მღვდელმა კი იცოდა, იცოდა იდუმალ დანახვით, რომ იქით ელიან და მიტომაც გადავიდა გზის პირ-იდან და ჩამოჯდა იქავე, ახალგაზრდა ხეების ძირას და იმის თვლა იწყო, თუ რას

მოასწრებდა და რას კი, ვერაფრით. სოფელს კი მიალწევდა სადმე, დაბნელე-ბამდე და მასპინძელსაც დაიძახებდა ძველქართველურად და მიიღებდა ვახ-შამსაც და საწოლსაც, მაგრამ რაი, როცა ჩქარობდა?

და სწორედ ამ დროს იმას ესმა ჩქამი და მოიხედა მჯდომმა უკან, ჰა თუ მცირე რამ ნადირი ხომ არ მომდგომიო და ხე-დავს, რომ ჩაბალახით პირაკრული კაცი, ჩოხებში ჩაცმული დასდგომია უკნიდან და აღერებს თოფებს.

მამა იოაკიმე ფესტვენიძეს თოფზედ შიში არა ჰქონდა, არცა სიკვდილზე, იმას შიში ჰქონდა, საზოგადოდ, დასახულის აუსრულელობაზე და არცა რამ ფხუკი მიუცია იმ თოფის დაღერებაზე, რადგანაც ვინაც უდაბნოს ციხეებში ყოფილა, იმას თოფზედ გაეცინება, რადგან იქა, მო-სასაქმებლად ზურგსუკან ხელბეჭეტი გაჰყავხართ და იმ დროს თოფსა ნატრუ-ლობ. რასაც ნატრულობ, იმის არ შეგეშ-ინდება, ამიტომ მხოლოდ ეს გაიფიქრა, რომ, აბა, თუ ეს რამე სამდივნოს რაზმია და ვინაობას გამოძიებთხავენ და უკან ნამაჩქაქაქებენო, მაგრამ იმათ არც რამ უკითხავთ და არცა უთქვამთ ხელები ასწიეო, ერთმა იმათგანმა თვალის და თოფის შერხევით ანიშნა, ნამოგვეყვიო და მამა იოაკიმეც წამოდგა და გაიგდეს წინა, ტყეში, და იქ კი იფიქრა, რომ ყაჩაღები ყოფილანო და ყაჩაღი კი იმისთვის ყო-ველთვის უფრო სასურველი იყო, ვიდრე სამდივნოს თოფიანები, უღმერთო და უში-შარნი, და კარგახანს ატარეს აღმართ იმ ტყეში და ბოლოს კი მხარზე მიკრა ერთ-ერთმა თოფი, გაჩერდით და მოკლედ კი დაუსტვინა იმ მთლად ტყის გულში ჩამწე-ლომად და აბა საიდან აღარ გამოძვრენ ყაჩაღები, მინას ხდიდნენ თავსა და იქედანაც ამოდიოდნენ, ისე კობტად მოენ-ყოთ ბუნაგები და ზოგიც ხეებს უკნიდან გამოხედავდა და იქ კი იყო ერთი ორმო-

ალარ იქნა და განჩინება ალარ გვალისზე, - კი, მინიერთა სანუგეშოდ დიდხანს იმეფე, თუმცა სამეგზუროდ ვერაფერი გამოიმეტე და უცებ შეცბი დაბნეული მგზავრის ძახილზე.

მზე კი ისევ თვლემს - შეღამების დასაძრახი მზე, ჩაცხრა ვნება და ჩაინურა ყლორტის სინედლე, მწვერვალთა იქით გადაქანდა ხმა მოიმედე და სევდით, სევდით - მარტოობის სევდით აღივსე.

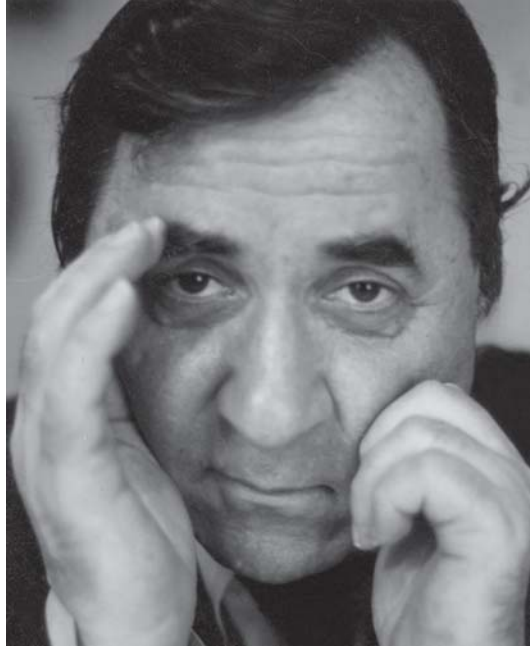
რეკვენ ზარები შორიშორად, როგორც რეკავდნენ, და ტყისპირ ქარი დანავარდობს დღის მიდრეკამდე; და ქარის ჩინით განჩინებულს და განანესებს -

მილაღავს ფოთლებს მინდვრებისკენ ჭკნობის სურვილი და ჩრდილებს შორის უილაჯოდ თითებს აცეცებს მზე ენკენისა - შემოდგომის მზე მინურვილი...

გორი დაინგრა, გარდაბანი ქარმა გარუჯა, მთებმა დაგმანეს დარაბები, კარი დახურეს, როცა ტყემლის ბუშს დაემონა მნიფე ალუჩა და სახე ეყმო უხამსობის სიუსახურეს.

თითქოს ვილაცამ სილამაზე დაანამუსა, ისევ დაეტყო განბილება ოქროს საყურეს, სადღაც ბორდელში დაიგულეს ბოზი მარუსა და ჭიქა ჭიქას სიხარულით მიუჭახუნეს.

წრე კვლავ შეიკრა, ნაგიჟარი წრეში შევარდა, პურმა შეწყვიტა დაპურება დანამშვევართა; მაგრამ ხელახლა გაიფურა ცის პარტიტურამ



ჯემალ აჯიაშვილის გამოუქვეყნებელი სონეტები

და ანგელოსმა დააჩქარა ფიქრის გამხელა: მზემ ოცნებათა იალქნებზე შეგსვა იდუმალ და სივრცეებში სიყვარულად გადაგამღერ...

ისევ დაგმოდვრა სინანულმა და დაგარიგა, სმენად ქცეული სიჭარმავე წარსულს დანატრის

და განახლებულ სამსხვერპლოსთან წმინდა ტარიგად გინაზღაურებს სიყვარული თავის დანაკლისს.

რეკვენ ზარები, გაჩქარებენ - გასნი, არიქა, გზის გასაყართან შემოგზვდება მთა გუდამაყრის, დღეების რიგი ჩარიგდება სხვა თადარიგად და ოქროცურვილ შემოდგომას თავზე დაგაყრის.

იფეთქებს ალი, იკიაფებს და ჩაიკიქება, - ასე ყოფილა, ასე არის, ასე იქნება; გახსოვს საღამო? - ნასაყდრალთან კედლებს აკოცე,

დრო წიკნიკება ათასწლოვან ნაცარტუტებთან, მზის ანარეკლი ეცემოდა ზოდიაქოზე და ვერძის ნაგრამს ამჯერადაც კურო უტყვედა...

არ ვიცი, ნუთო, საძრახი ხარ თუ სანეტარო, - ის ნავლი ისევ გაგაღვივე ძველ სანავლეზე, სახედარს ნავსწვდი მეომარი უსახედარო და ორლესული - სალესავით ისევ გავლესე.

ახლა კი რა ვქნა, - ვისთან დავდგე, რას დავედარო, სრულად დავლაშქრე არემარე და და-ცა-ვლენე, ვერ გაგიხედნე გასახედნი, უცხო მხედარო, და პავლეც ველარ ავამღერე ძვირფას საველეზე.

მაინც მარტის შურს შემოდგომას - უმეორ საჭურისს, ამოა ცნობა ღირსსაცნობის და შესაშურის; ჩაჭკნა ყვავილი, ჩაიფურცლა და დაიფანტა,

მაინც, უფალო, შენი მადლით ისევ იწყება ქობის წინ - კვირტის გამოლება ნაცნობ იფანთან, ქობში კი - ბუხრის შეკეთება და გაფიცება...

ინტერვიუ

ბესიკ, თქვენს წინა ორ წიგნს რომანი აწერია, ახალს - მეტაპოეტური წიგნი-კონცერტი. არადა, ტრადიციული თვალსაზრისით, არც რომანებია, არც პოემები. რაღაც ახალი ჟანრია, სინთეზი ლექსისა და პროზისა...

აბა, რა გითხრა, ეს არის ჟანრების გადაღახვის კიდევ ერთი ცდა, როგორც ოკეანეს გასცურავდნენ ხოლმე ცნობის-მოყვარენი, ხან ილუპებოდნენ, ხანაც აღწევდნენ შედეგს.

ბუნებით პროზაიკოსი არა ვარ, სინამდვილე ჩემთვის საკვებია, რომელიც სხვა სასიცოცხლო ენერჯისთვის სჭირდება ადამიანს. სინამდვილე არასოდეს არაა ჩემთვის პოეზიაზე მაღლა - რეალობას, ყოფიერებას ვგულისხმობ.

და მაინც, რა იყო მეტაპოეტურ ჟანრში გადასვლის რეალური მიზეზი?

„ეპიგრაფების“ დაწერას თავიდან არც ვაპირებდი. მინდოდა რაღაც მეთქვა ორ წარწერაზე, ერთმა სახელოვანმა პოეტმა რომ წამინერა წიგნზე და ამით დამიდასტურა ჩემი ბუნდოვანი ნაჭერა. მაგრამ რომ დავინყე, სტრიქონი გამიგრძელდა და ჩაითრია ჩემი ბავშვობა, ანუ ჩემ თავში მცხოვრები 8-10 და 14-15 წლის არსებები, რომლებიც იმავდროულად ჩემში ამოქმედდნენ და ვიქცეოდა სამეზობლო. ასე დამთავრდა ეს წიგნი. მაგრამ მოხდა უცნაური რამ. ჩემი ბავშვობის თავგადასავლებიდან ერთ ეპიზოდს, რომელიც ყველაზე მკაფიო იყო და ბუნებრივად უნდა ჩამჯდარიყო იმ წიგნში, რაღაც საფარველი დაედო, ხსოვნებიდან გამიქრა. „ეპიგრაფები“ უკვე დამთავრებული მქონდა და ველარც ვიფიქრებდი, რომ კიდევ რაიმე მსგავსს დავწერდი, მაგრამ ერთ დღესაც საფარველი აეხადა იმ ეპიზოდს და გამახსენდა, როგორ გამოვიდგნენ ჯორზე ამხედრებული ხევსურები, რომელიც შეურაცხყოფლად დავუყროყინეთ იმ იმედით, რომ არ გვიგონა, ჭკუას თუ აგვაყოლებდნენ და როგორ

ბესიკ ხარანაული:

რომ სტრიქონია ჩემი მანძილი...

გაჭირვებით გადავურჩით მათ „შურისძიებას“.

ამ ფრაგმენტულმა ასოციაციამ დაუდო სათავე უზარმაზარ საგას, თქვენ რომ ეთნოფილიურ რომანს უწოდებთ?

უნდა გითხრა, რომ გონებით არცერთ თემასთან არ მივსულვარ, რაც აქამდე დამინერია. სულ ვფიქრობდი, ეს თემა არ ამეკიდოს-მეთქი და მაინც ასე მოხდა. ახალმა გასაჭირმა ჩამითრია და დამჭირდა ცოდნის გაფართოება. ბედად, იმ ხანებში გამოვიდა ალექსი ჭინჭარაულის „ხევსურული ლექსიკონი“, რამაც ამანთო ჩავუღრმავდი, გავმეცნიერდი. ერთხელ ალექსის ვუთხარი: იცოდე, სულ გაგძარცვე-მეთქი. მეკოპარი (მეკობრე) განძს რო დაინახავს, აბა, რას იზამსო, - მომიგო. ფოლკლორი უნდა გაქურდოს პოეტმა, უნდა გაქურდოს წინაპრების ენა, ოღონდ, როგორც ვაჟა იტყოდა, თავის სულიერ ქურაში უნდა გადაადნოს. ფშავ-ხევსურეთზე ვაჟა-ფშაველას, რაფიელ ერისთავის და სხვა სანდო ავტორების ნაწერები უკორექტივოდ მივიღე, როგორც უშუალო მოწმეების საბუთები, მე კი დავჯექი და მათ შორის უფლებით: „დისნული დელიძმათასა სკამს უკითხავად დაჯდება...“ ჰიპერბოლები იყვნენ ხევსურები, მეტაფორები - ფშაველები. ამ წიგნში უინი მოვიკალი ჩემი წარსულის მიმართ. ვიფიქრე, ახლა კი აღარაფერი დარჩა ჩემგან, ყველაფერი ამოწურე-მეთქი. წერა არ შემინყვეტია, ოღონდ ახალ წიგნზე ფიქრის თავი არა მქონდა. ცხადის სასჯელად სიზმარში ვნახე უცნაური ეპიზოდი, რომლის ფონზეც ჩანდა ერთი მოკუნტული მძინარე ტიპი. რომ ვიკითხე, ვინ არის-მეთქი, მიპასუხეს - მთავარი გამთამაშებელია, ახლა ისვენებს, და იმის მიუხედავად, რომ უცხო ქალაქშია, მთელი ქვეყნის თამაშს თავისი

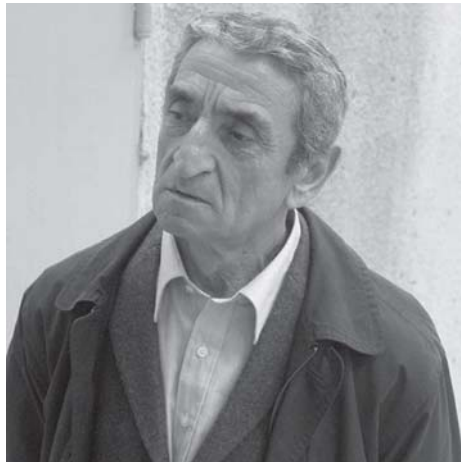
სოფლიდან წარმართავსო. რამდენადაც ეს ხილვა არ ემორჩილებოდა ჩემთვის ცნობილ პოეტიკის კანონებს, გადაწყვიტე, დავმორჩილებულიყავ ჩემსავე ნათქვამს - „რომ სტრიქონია ჩემი მანძილი, კატისა - საბძელი, კუტისა - საკმელი, მთვრალისა - ლოგინი, ხანაც კი სკამ-ძელი და გამოცანა დანარჩენი მკითხველი ხალხისთვის“. გავყევი სტრიქონს, გავეყოლებინე, ცხადშიც აღმოვჩნდი, სიზმარშიც, საიქიოშიც; იარა სტრიქონმა და წარღვნამდელი პოეტის სტრიქონი მაპოვინა, რამაც, ბუნებრივია, წარღვნის ნაყოფი მოიხსა, ანუ წიგნი წარღვნაზეა, ყოფილზეც და მომავალზეც. შესაბამისად, წიგნი მთავრდება მოთქმა-გალობით დედამინის გადარჩენისთვის.

შარშან თქვენი კიდევ ერთი დიდი წიგნი გამოვიდა, ლექსებისა და პოემების ერთობლივი, რომელმაც ლიტერატურული პრემია „გალა“ დაიმსახურა.

ამ ერთობლივში, რომელმაც თავი მოუყარა ჩემ ორმოცდაათწლიან ნაწერებს, ნოეს კიდობანივით ყველაფერი შევფარე, არცერთი სულიერი გარეთ არ დამიტოვებია. ესაა ჩემი რჩეულიც და ტომეულიც.

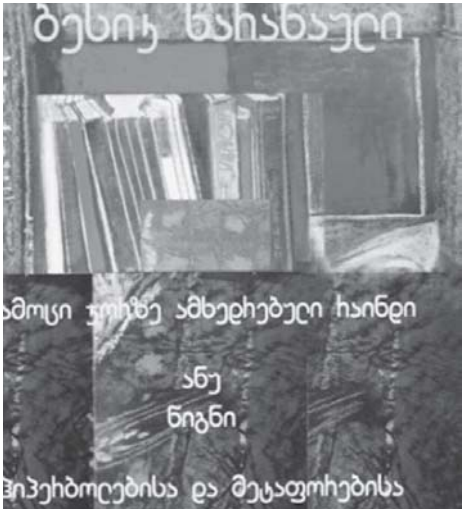
საინტერესოა, მომავალი წიგნის შექმნის იმპულსი კვლავ სიზმრისეული ხილვა იქნება თუ კიდევ ერთი ბავშვობის-დროინდელი მოგონება?

არ ვიცი, ვერაფერს გეტყვი. მოდი, ახლა ვისაუბროთ სხვებზე, სხვა პოეტებზე, რომლებიც ჩვენია, მაგრამ ჩვენ არა ვართ. დიდხანია მივხვდი, მაგრამ ახლა მეტად ვაცნობიერებ და მინდა გავამხილო - პოეტის თვისება ისაა, რომ სხვისი ლექსები უფრო უყვარს, ვიდრე თავისი. ეს განცდა სინდისთანაც ახლოსაა და პოეტურ იმპულსთანაც - ასე უფრო უკიდვანო და



მრავალმხრივია პოეზია, რომელსაც განუწყვეტლივ განსხვავებული პოეტები ქმნიან და ეს შენც გრთავს ასპარეზში, გიბიძგებს იკითხო მეათასედ - რა არის პოეზია? რა არის ლიტერატურული ჟანრები? როგორ შეიძლება, შეიცვალოს მათ მიერ დაწესებული საზღვრები, რადგან ყველა დიდი პოეტი სამანია, რომლის გადაღახვა უღირსობაცაა რისკთან ერთად. არავინ ეკითხება თავს, შესწევს თუ არა საამისო ძალა. ამიტომაცაა, რომ ყველა ლექსის მწერალი ჩემთვის დალოცვილია, გინდა დიდი იყოს, გინდა - პატარა. ყველა პოეტი გენიოსის ანატომიითაა აგებული, მაგრამ ყველა გენიოსი ვერ იქნება. არც იმის ვნება მაქვს, ვინმეს 15 ტომიდან ერთი ან სამი გამოვიყვანო, რადგან პოეტი ის თხუთმეტივე ტომია და კიდევ მეტი. შენ კი ის ხარ, ვისაც უყვარს სხვა პოეტები, რომლებიც მრავლად არიან, სხვადასხვანი არიან და არა შენსავით ერთი და ერთნაირი. ამიტომაც ერთნაირად ცოდვაა ყველა პოეტი, ამიტომაც დალოცვილია ყველა პოეტი, ვინც კალამს იღებს და ასოების დასმას იწყებს ქალაღზე.

ესაუბრა შრა შერაზალიშვილი



დასასრული
დასაწყისი №92-94

ბიპი ეზუხბაიპი საიდ თარბასთან ერ-
თად შევიდა საკუთარი სახლის პირველ
სართულზე. ისე მოძრაობდა, თითქოს
პირველად იყო. შეუმჩნეველად ამოიღო
არყიანი მათარა, სწრაფად შედო განჯი-
ნაში და გამოვიდა. დაურ კვეკვესკირი და
ირაკლი გვარამია საქმიანად ჩხრეკდნენ
ნახევრად დამწვარ, დანგრეულ პირველ
სართულს. საიდ თარბა ღირსეულად იდგა,
არაფერს ხელს არ კიდებდა. სიგარეტი ამ-
ოილო და მის გვერდით მდგომ გაფითრე-
ბულ გია ეზუხბაიას შესთავაზა.

— პაკურიშ?
— სპასიბა, ბრატ, — გულით უთხრა გია
ეზუხბაიამ და პირველივე ნაფაზზე გაანახ-
ევრა ყავისფერფილტრიანი „დანსკოი
ტაბაკ“-ი. უცებ მოინია სიგარეტი, — მოყ-
ნა იშრო? — ჰკითხა საიდ თარბას.
— ნა, — მიანოდა საიდ თარბამ და ღი-
მილით შეხედა, — და ნი ვალნუსა ტაკ, ტი
შტო.

— ე, რა ვიცი, ძმაო, ჩემი დღევანდელი
დღე გენახა შენ და ეს მინდოდა კიდო? —
ალაღად და ქართულად შესჩივლა გია
ეზუხბაიამ.

საიდ თარბამ ჩუმად დაუქნია თავი.
— იასნა. ოჩინ პლახიე ვეშჩი პრაისხ-
ოდიტი ი კაგდა ეტა ვსიო კონჩიტსა, ნიკტო
ნი ზნაეტი! — თქვა მერე.
— ნაშოლ პა მოემუ, — გაისმა ირაკლი
კვეკვესკირის ხმა, — და ვერნა, ვოდკა.
— შენ აგაშენებს ღმერთი, — გია ეზუხ-
ბაიას ალაღად გაუხარდა თავისივე დამა-
ლული არყის პოვნა და იგრძნო, როგორ
მოუნდოდა დაღევა.

ირაკლი გვარამიამ პატარა კამუფლა-
ჟიანი ზურგჩანთიდან შებოლილი თხის
სულგუნი, ნითელი, ცხარე აფხაზური აჯი-
კა და თეთრ ხილაბანდში სუფთად გახვეუ-
ლი ღომის ცივი ნაჭრები ამოიღო. გია
ეზუხბაიას ახლავა გაახსენდა, რომ მთე-
ლი დღე ლუკმა არ გადასცდენოდა. დაურ
კვეკვესკირმა განჯინიდან არყის თლილი
ჭიქები გადმოიღო და სულს უბერავდა.
„ცხოვრებულ ბაბაიას ჭიქები“ — გია ეზუხ-
ბაიამ დაურ კვეკვესკირს, რომელიც
მამამისის ჭიქებს ხელში ატრიალებდა,
თვალი აარიდა. „ნამეტანი უყვარდა ეს
ჭიქები ბაბაიას, ზუსტად იმდენი ჩადის,
კაცმა მოყუდებით დალიოსო. სუფრაზე
დაჯდომისას აუცილებლად იტყოდა, აგი
ცხოვრებულმა ბაბუაჩემმა ჩამოიტანა ხარ-
კოვიდანო. არაფრით არ დაავიწყდებოდა
მაგის თქმა — ხარკოვიდანო. რა იყო მაინც
ეს ხარკოვი, ა? ვიცინოდით ჩუმ-ჩუმად მე
და ჯიმიანი. იცინე ახლა, ვის უჭირავს ხელ-
ში.“

საიდ თარბა ისევ ისე იდგა, არც ახლა
უხლია ხელი არაფრისთვის, არც საჭმ-
ლისთვის. არაყი რომ დაასხეს, მხოლოდ
მამის მოკიდა ჭიქას ხელი და პირველი სა-
დღეგრძელო თქვა:

— ზა ზნაკომტვა, ია საიდ თარბა.
— ესვანჯია, ბატონო, ზაური, — თქვა
გია ეზუხბაიამ პირველი სახელი, რაც თავ-
ში მოუვიდა — „არ დამავიწყდეს ეს ოხერი,
ზაური რომ მქვია, ფრთხილად უნდა ვიყო
ძალიან.“
— ზაურ ეტა პაჩტი კაკ დაურ, — ქვევ-
იდან გამომცდელად და ცივად ამოხედა
დაურ კვეკვესკირმა — „ეჭვობს ოხერი რა-
ღაცას, გული უგრძნობს ამ შეჩვენებულს,
ნელა უნდა დავლიო აქ.“
— მა ირაკლი ვორექ გვარამია, — მი-
რთვი რამე.
— სასიამოვნო, ჩქიმ ბატონი, მადლო-
ბა.
— და იემ, უგაშჩაისა, ნი ბოისა, ნი
ატრავიმ, — საიდ თარბამ პირდაპირ შეხე-
და და გაუღიმა.

— აპ, როგორ გეკადრებათ, მაგ არც
მიფიქრია, ჩემო ბატონო, — „რანაირი
ალალი სიცილი აქვს ამ უპატრონოს.“
გია ეზუხბაიამ თხის ყველი აჯიკაში
ჩაანო და ღომის ნაჭერს მიასოლა. „ჰუ, ჰუ,
რა ცხარეა, თქვენ რა გითხრათ, ჩვენზე
უარესები არიან ესენი, უჰ.“

— დავასხათ კიდო, თითო-თითო! —
მათარას ხელი მოკიდა გია ეზუხბაიამ და
საიდ თარბას შეხედა.
— დავაი, — საიდ თარბამ თავი დაუ-
ქნია.
— ერთი სახარება შეგვენიოს, —
ქართულად წამოსცდა გია ეზუხბაიას,
ენაზე იკბინა და სამივეს შეხედა. არავის

ყურადღება არ მიუქცევია.
— ამინ, — თქვა საიდ თარბამ.
— ჩვენი სალოცავების დიდება იყოს,
— თქვა დაურ კვეკვესკირმა.
ირაკლი გვარამიამ ჭიქა მიუჭახუნა,
ჩუმად გადაჰკრა და ცივი გამყინავი ხმით
წამოინყო:
— ა გედე ვაზამაა, თი ბხიზლარა ფა-
ტიმაა...
— აი და რეროშა, ვარაიდა და ვარადაა
ოოოო! — აჰყვა მოულოდნელად საიდ
თარბა.

„ჯიმიას დაკრძალვის მერე სიმღერა
არ ყოფილა ამ სახლში, პირველია ეს.“ და
სწორედ მაშინ გაუბრინა პირველია —
„ამათ მოკლეს ჩემი ჯიმი, ამათ გადაგვი-
წვეს სახლ-კარი და გაგყვარეს ჩვენი სოფ-
ლიდან.“
— ართი კოჩი ქომორთუ დო, — წამოი-



ბექა ქურხული

მკვლელი

წყო დაურ კვეკვესკირმა და გია ეზუხბა-
იას ხელი გადაჰხვია, — ოსუ გირი ქენქიო!
— აჰყვა გია ეზუხბაიამ, საკუთარი ხმა
თითქოს შორიდან ჩაცხმა — „ე, უყურე შენ
ახლა, ამათი ვერ გავიგე კიდო, კაი ეს საიდ
თარბა საიდ თარბა და გასაგებია მაგ, მა-
გრამ ეს გვარამია და კვეკვესკირი რამ გა-
დარია და რას გვერჩიან ეს ოხრები. თან
უფრო გამწარებულები არიან, ბოროტად
გვექცევიან უფრო, ერთგულებას უმტკი-
ცებენ ასე თუ რა რჯით ნეტავი?“

არყის სმა გახურდა. მთელი დღის
ნანვალები გია ეზუხბაიას გრძნობდა,
როგორ ეხსნებოდა დაძაბულობა. მშ-
ვიდად, მყუდროდ თვრებოდა საკუთარ
სამზარეულოში, სულ უფრო შინაურულად
გრძნობდა აფხაზებთან თავს. თითქოს
უფროს ძმასთან და ბიძაშვილებთან ერთად
იჯდა და დაღლილები საღამო ხანს არყით
იქცევდნენ თავს. „ამათ მოკლეს ჯიმი“ —
უკვე მეორედ გაუბრინა თავში. „არ გინდა,
ახლა არ გინდა მასეთი ფიქრი.“ სასმელი
უცებ მოეკიდა. დროდადრო ახსენებოდა,
რომ მტრებთან სვამდა — „ამათ მოკლეს
ჯიმი“.

— ბოდიშს ვიხდი, გარეთ გავალ ერთი
ნუთით, თუ შეიძლებოდა, — თქვა გია
ეზუხბაიამ.

ჩუმად დაუქნიეს თავი.
— ამ ნუთში, — გაიმეორა ისევ და გა-
რეთ გავიდა.
ბნელი კოლხური ღამე გრილი, ნოტიო
ჰაერით იყო დატენილი. ღამის სიბნელეში
ილანდებოდა უზარმაზარი ლეღვის ხე —
„ჯიმიას უყვარდა ეს ლეღვი. თონის პური
და ლეღვი. დიდ მუშტისტოლა ნაყოფს ისხ-
ავს ოხერი. თონის პურს ატანდა თან.
ზაფხულში კაცს მეტი არ სჭირიაო — ამ-
ბობდა. ამათ მოკლეს ჩემი ძმა“. აბანოსკენ

გაიხედა და ფრთხილად, ფეხაკრეფით
დაიდრა. აბანოს კართან უკან გამოიხედა.
არავინ იყო. ღამით ყვითლად განათე-
ბულ ფანჯარაში ერთი ღანდი ჩანდა.
„როგორ იმედიანად არიან ოხრები,
გამოხედვასაც არ კადრულობენ, იქნება,
რას ვშვრები, კაცად აღარ გვთვლიან საერ-
თოდ.“

გია ეზუხბაიამ აბანოს კართან ჩაიჩო-
ქა და სიბნელეში ხელის ფათურით მოძებ-
ნა ავტომატი. გახურებულმა უცებ იგრძნო
იარაღის ლულის სიგრილე. „აქ არის“. ჯავ-
შანჭილეთი და მჭიდებიც იქვე იყო. „აქ
არის ორივე“. უკან, სახლისკენ გაბრუნდა.
კარი შეაღო. სამზარეულოში ხმადაბლა
საუბრობდნენ აფხაზურად. ისმოდა აფხა-
ზურისათვის დამახასიათებელი მჟღერი
მსტვენავი ბგერები. „ამათ მოკლეს ჩემი
ძმა“.

სამი აფხაზი გვარდიელი ეზოს ჭიშკარ-
ში გავიდა და ღამის სიბნელეს შეერია,
ქვევით წავიდნენ, სადაც სოფლის ბოლოს,
მიტოვებულ ფერმაში აფხაზური გვარდი-
ის შტაბი იყო განლაგებული. კარგა დიდი
მანძილი ჰქონდათ გასაველელი.
გია ეზუხბაიას თავისი სახლის ზღურლ-
თან ჩაჯდა და ზურგით კედელს მიეყრდ-
ნო. ღამის სუსხმა ცოტათი გამოაფხიზლა.
სულ უფრო და უფრო ფხიზლდებოდა.
როგორც ცოტა ხნის წინ გრძნობდა,
როგორ თვრებოდა და ამას არაფერი არ
ემეველებოდა, ახლა გრძნობდა, როგორ
ფხიზლდებოდა და არც ამას ემეველებოდა
რამე. იჯდა და თავის დიდ ლეღვის ხეს
უყურებდა. არაყი სულ უფრო და უფრო
დიდი სისწრაფით გამოდიოდა ორგანიზმი-
დან და გონებიდან. როგორც დიდ სილ-
რმეზე ჩაყვინთო, მერე ფსკერს ფეხი დაჰ-
კრა და კიდევ უფრო დიდი სისწრაფით ავ-
არდე წყლის ზედაპირისკენ. ლეღვის ხე
მუქად ილანდებოდა და ჩუმად შრიალებ-
და. „ამათ მოკლეს ჩემი ძმა!“ — გაახსენდა
ტამიშის შესასვლელთან ტყვიებით, ჭურ-
ვებით და ტანკების მუხლუხობებით
დათხრილ ასფალტზე გაშლილი, სხვა-
დასხვანაირად ჩაცმული გვარდიელებით,
მხედრიონელებით და მოხალისეებით
გარშემორტყმული უფროსი ძმა, რომელ-
იც ბათინკებით იცნო, პირველად ბათინკე-
ბი დაინახა. გვერდით ეზოში ლეღვის ხე-
სავით მუქად ჩანდა ძმის ძირისძირობამდე
გადამწვარი სახლი.

ადრე, მშვიდობის დროს, სახლში თუ
რამეზე გააფრენდა, ან სიმთვრალეში აუ-
რევდა, საკმარისი იყო ცოლს უფროსი
ძმისთვის დაეძახა, რომ გია ეზუხბაიას პა-
ტარა ბავშვივით მირობოდა ლოგინისკენ.
უფროსი ძმა, თავისებურად, დინჯად მშ-
ვიდად და მკაცრად ადიოდა მეორე
სართულზე — ჯერ რძალს დატუქსავდა:
„რასაა, რომ კივი, რა იცი, ეს ქვეყნის შეყ-
რა, რას შვრება ასეთ სასწაულს?“ მერე
ძმას მიუბრუნდებოდა: „დაიძინე ახლა და
ხვალ მოგელაპარაკები შენ მე.“ მეორე
დღეს კი დილიდან დაადგებოდა თავზე
დარცხენილ ძმას და ტრადიციული კითხ-
ვით ინწყებდა: „გამოფხიზლი ნეტავი?..
მოხვედი აზრზე?.. გაიზარდე აქ ორმეტრი-
ანი ვერზილა ბლიად და ჭკუა არ მოგემა-
ტა გრამი. ადექი ახლა ზედ და გამომყევი.“
გია გაღიმებული უყურებდა ლეღვის ხეს
— „ეჰ, ჯიმიანი, ჯიმიანი.“ და უცებ ისევ წამ-
ოვიდა: „ამათ მოკლეს ჩემი ძმა, მოკლეს და
ველარასოდეს ველარ ვნახავ იმას. ამათ
მოკლეს ჩემი ძმა, ამათ გადაგვიწვეს სახლ-
კარი და აგყვარეს ჩვენი ქვეყნიდან. ამათ
ამოგვბოცეს და დაგყვარეს ქუჩაში, ამათ
მიაქვთ ჩვენი თხილი და მანდარინი, ამათ
საიღეს ჩვენი სალოცავები, ესენი გვა-
პარინებენ საკუთარი გადამწვარი სახლ-
იდან ფანჯრებს, ამათ შემოიყვანეს რუსე-
ბი, ესენი შემოიძვნენ წინ და დაგვაყენეს
ისევ თავზე. ამათ მოკლეს ჩემი ჯიმიანი!“

გია ეზუხბაიას ადგა, აბანოში შევიდა.
ჯავშანჭილეთი ჩაიცვა, მჭიდები შეამონ-
მა, ავტომატი აიღო, ეზოს ჭიშკარი გაიხუ-
რა, რკინის ურდული გაუყარა და სწრაფი
ნაბიჯით წავიდა ქვევით, სოფლის ბო-
ლოსკენ.

მალე წამოენია. ქუჩაზე აუხვია, სირ-
ბილით მოუარა ზემოდან, მეველედ ბაბუას
ეზოში შევიდა, მის დაძვარ სახლს მოუარა
და ასევე გადამწვარ ფარდულთან ჩაჯდა.
სამივე ერთად, გვერდიგვერდ მიდიო-
და ფართო ქუჩაზე. სულ აქეთა სიარული-
სას ირწეოდა, ფეხი ერეოდა — „დაურაა
კვეკვესკირი.“ მალალი ლანდიც დაინახა —
„საიდ თარბა! ისე, ეს კაი ბიჭი იყო ძალიან,
ეს ოხერი.“ საიდანღაც უკითხავად მოსულ-

